

Társadalom – térinformatika – kataszter GISopen konferencia

Térinformatika – önkormányzatok, területfejlesztés

Balsay István alelnök
Fejér Megye Önkormányzata

Miért aktuális a konferencia?

Új parlament, új kormány, új stratégia

Az EU felülvizsgálja a 2007-2013 közötti időszak akcióterveit (15 operatív program van az ÚMFT-ben)

2011-ben Magyarország adja az EU soros elnökségét:

- új kohéziós stratégia (felzárkóztatás) alapjai
- Duna Régió programja (nem csak a Duna-völgyét jelenti, hanem a Duna menti országok fejlesztési programjának összehangolását)

2013-2020 közötti európai uniós költségvetés előkészítése

Mire készül Európa?

Ilyen lesz az új gazdaságpolitika

Intelligens növekedés

- „innovatív unió”
- „fiatalok lendületben”
- európai digitális menetrend

Zöld növekedés

- „alacsony szénkibocsátás, forráshatékony Európa” (klímavédelem)
- Energia Akcióterv
- „a globalizáció korszakának iparpolitikája”

Kirekesztéstől mentes növekedés

- „egy új munkahelyteremtési program”
- „új munkahelyek, új képességek”

Önkormányzatok feladata (Ötv. 8-10. és 70. § szerint)

Település:

- településfejlesztés és –rendezés
- épített és természeti környezet védelme
- vízrendezés, csapadékvíz-elvezetés, csatornázás, helyi energiaszolgáltatás
- helyi közutak és közterületek fenntartása, helyi tömegközlekedés
- köztisztaság és településtisztaság
- tűzvédelem, közbiztonság
- foglalkoztatás, oktatás, nevelés, eü. és szociális ellátás, közművelődés

Megye:

- területfejlesztés, kormányzati területfejlesztési programok összehangolása
(különös tekintettel a területi-társadalmi egyenlőtlenségek mérséklésére)
- társégi területrendezéssel kapcsolatos feladatok összehangolása
- épített és természeti környezet védelme, idegenforgalmi értékek feltárása
- társégi foglalkoztatás és szakképzés
- területi információs rendszer kialakítása (elkerült állami szervhez)

Területfejlesztés és rendezés jogi környezete

EU-s törvények, irányelvek

INSPIRE – „megihlet”, „ösztönöz”

- EU irányelv jogharmonizációja 3 éve folyik
- 2009-ben hazai Kormány rendelet

PSI irányelv

- szoros kapcsolatban áll az információszabadsággal,
- de célja nem a hozzáférés biztosítása, hanem további hasznosításra (újrahasznosításra) irányuló felhasználása egyenlő feltételekkel válják lehetővé gazdasági társaságok és más alanyok számára

Hazai jogszabályok

1990. évi LXV. tv. az önkormányzatokról (Ötv.)

1996. évi LXXVI. tv. a földmérési és térképészeti tevékenységről

63/1999, 161/2004 FVM-HM-PM rendelet az adatszolgáltatás díjáról

Területfejlesztési politika alapelvei

Országos Településfejlesztési Konceptió

Szubszidiaritás és decentralizáció elve

Térségi és táji szemlélet elve

Rendszerszemlélet, programozás, integrált fejlesztés

Hatékonyság és koncentráció elve

Fenntarthatóság, biztonság elve

Nyilvánosság, partnerség elve

Átláthatóság, monitoring és értékelés elve

Térinformatika

Új technológia a térbeli adatokkal foglalkozó szakemberek számára

Térbeli kiterjedés alapján

- globális alkalmazások (klímaváltozások megfigyelése, globális felszínborítottság változása, digitális földgömbök)
- regionális alkalmazások (Corine Europa)
- lokális alkalmazások (MEPAR)

Feladat végrehajtása alapján

- nyilvántartó alkalmazások (OTrT, földinformációs rendszerek, közművek)
- monitorozó alkalmazások (természetvédelmi területek megfigyelése, Warema)
- elemző, döntéstámogató alkalmazások (térség- és településfejlesztés, létesítmények /ipartelep, autópálya/ megvalósíthatósági tanulmányai)

Térinformatika felhasználása – széleskörű adattartalom

Államigazgatás, közigazgatás

Önkormányzatok (beruházásaik, EU-pályázatok)

Területfejlesztés, területi tervezés

Védelmi és katonai alkalmazások, katasztrófavédelem

Telekommunikáció

Közmű nyilvántartás

Ingatlannyilvántartás

Térképészet

Környezet- és természetvédelem

Vízügy (belvíz, víztározás, Víz Keretirányelvek)

Idegenforgalom

Agrárgazdaság

Erdészet, vadgazdálkodás

Közlekedés, szállítás-szervezés, logisztika

Üzleti tervezés, geomarketing

Oktatás, kutatás-fejlesztés

Társadalmi, szociológiai statisztika „térbeli” ábrázolása

Regionális fejlesztés, pályázatok

Térinformatika használatát befolyásoló tényezők

Jogszabályi háttér hiányosságai és ellentmondásai

Szabványok hiányosságai és elavultsága

Állami alapadatok előállításának, frissítésének forráshiány miatti elmaradásai, magas ára

Szerzői jogok és adattulajdonosok jogainak tisztázatlansága

Képzett szakemberek hiánya

Inkompatibilitás az európai rendszerekkel

GIS által igényelt adatok, hardverek, szoftverek magas ára

Térinformatika elterjedése Magyarországon

Jól elterjedt – műszaki felsőoktatás

Erősen jelen van – civil és katonai térképészet

Egyre terjed – államigazgatás (hazai területfejlesztés, területrendezés, terület- és fejlesztéspolitika, OKIR, Natura 2000)

Gyakran használják – hazai és multinacionális cégek (főleg közmű szolgáltatás, közlekedési infrastruktúra)

Használják – települési önkormányzatok (főleg megyei jogú városok, társulások)

Eseti jelleggel használják – megyei önkormányzatok (turizmus, területfejlesztés)

Legfontosabb önkormányzati térinformatikai feladatok

Települési, térségi településfejlesztési koncepció, stratégia, program készítése

Települési, térségi szerkezeti terv és szabályozás (törvények által előírva)

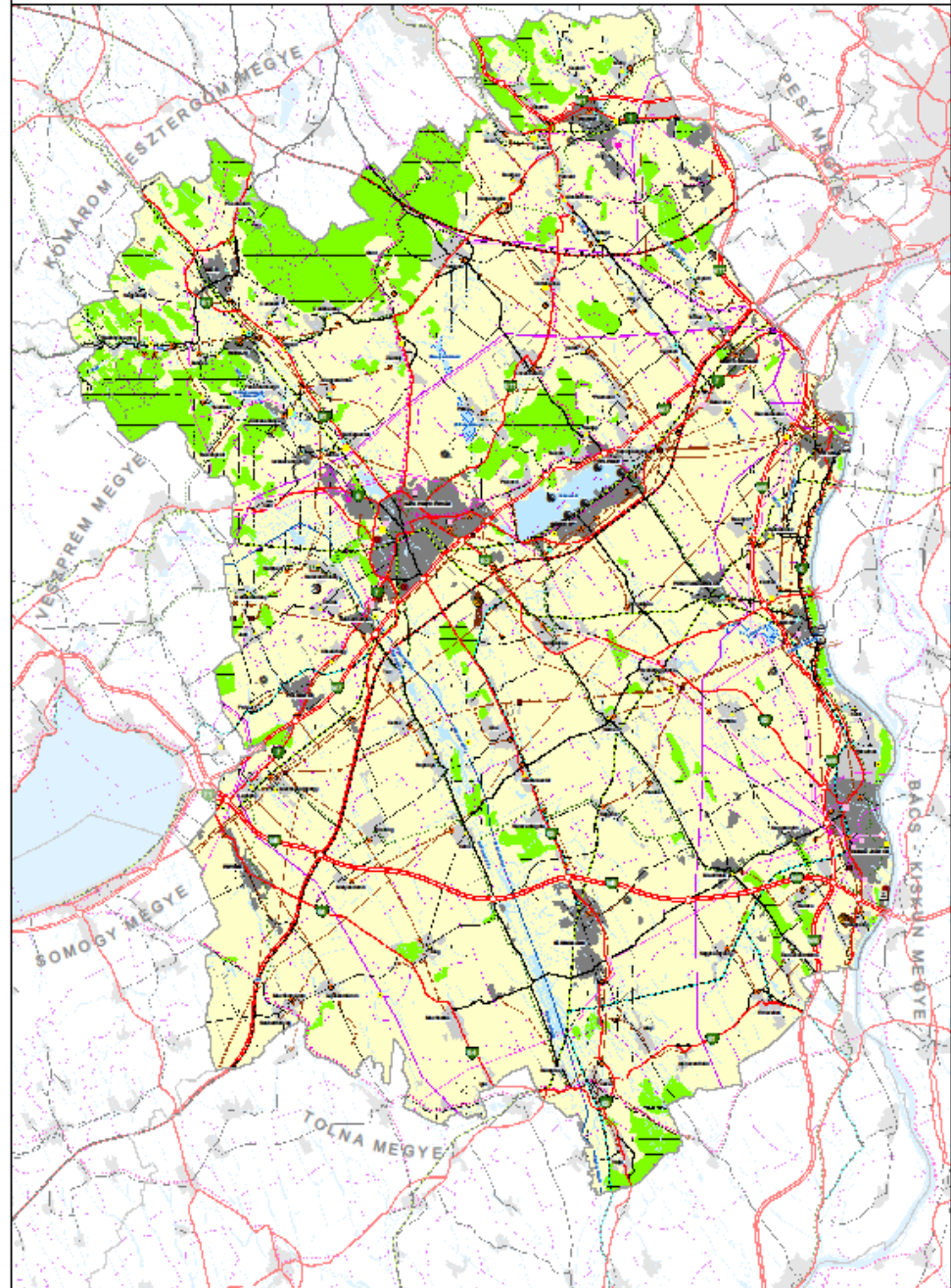
Települési, térségi infrastruktúra üzemeltetése, fejlesztése, összehangolása (közműnyilvántartás)

Katasztrófavédelem, élet- és vagyonbiztonság

Operatív programok hatékonyságának kérdése

-hasznosult-e?

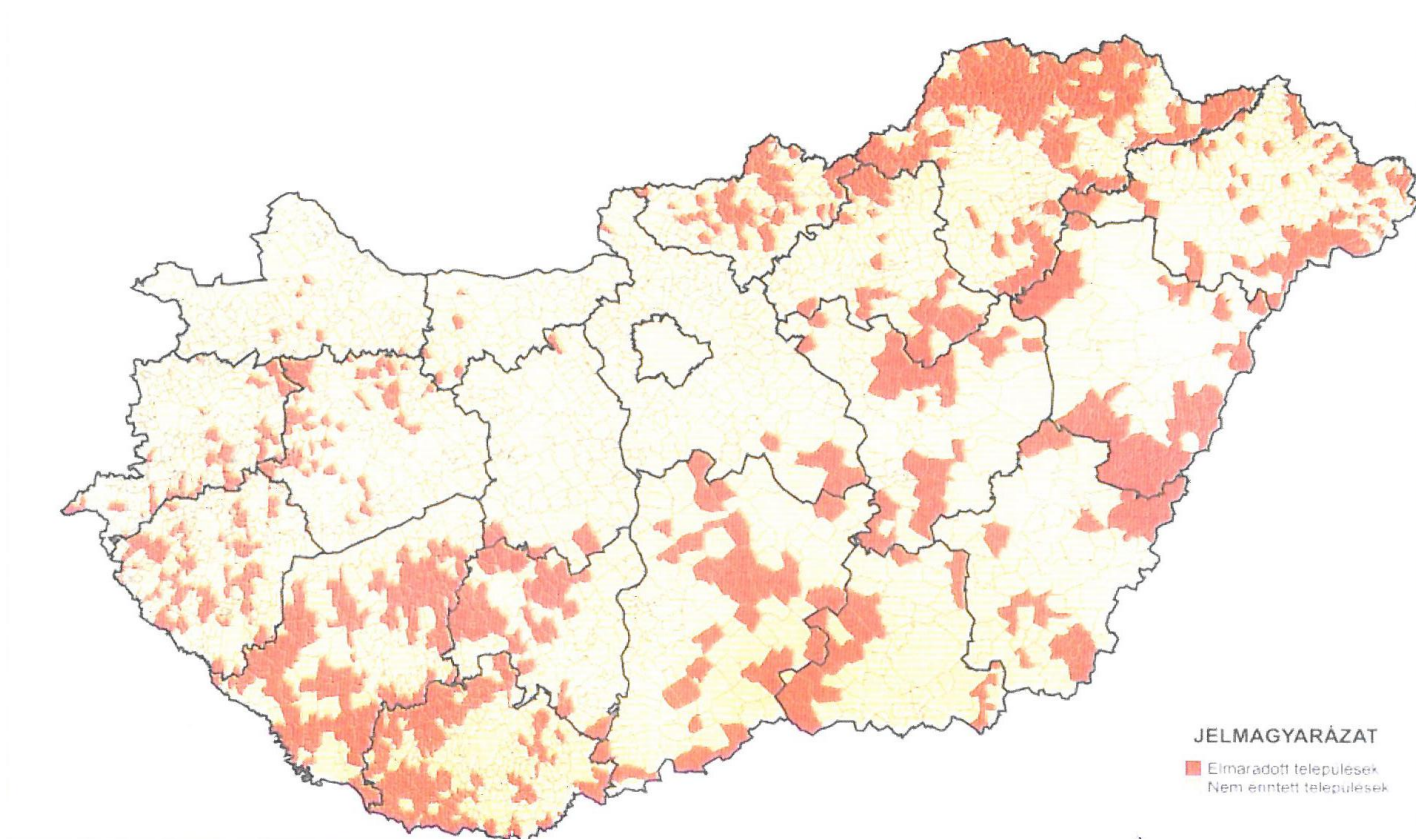
-mérhető-e a hatás, egyáltalán volt-e hatás?

Fejér megye
területrendezési
terve

Térségi
szerkezeti terv

Elmaradott települések

•Forrás: dr. Szegvári Péter: Magyarország regionális politikája

Területfejlesztés szerepe

Területi versenyképesség feltételeinek biztosítása

Területi felzárkózás elősegítése

Ágazati fejlesztési célok térbeli összehangolása

Régiók fejlesztésének koordinálása, decentralizáció elősegítése

Határ menti együttműködések koordinálása

Új OTK

a területfejlesztés új célrendszere

Integrálódás Európába

Térségi versenyképesség

Területi felzárkózás – esélyteremtés

Fenntartható területi fejlődés

Regionalizmus és decentralizáció

„Forduló csatahajó”

Hiány a releváns hazai területfejlesztési üzenetekben

A területfejlesztés felvállalhatná:

- Területileg integrált és proaktív területfejlesztés** – kiemelt, speciális térségi
- Kreatív területfejlesztés** - Helyi önellátó és autonóm gazdasági rendszerek hiányának kezelése, fejlesztése, jó gyakorlatok terjesztése
- Szellemi területfejlesztés** - Társadalmi krízis jelenségek kezelése
 - Foglalkoztatási krízis jelenségeinek mérséklése
 - Demográfiai, közösségi, családi krízis területi vonatkozásainak kezelése
 - Etnikai konfliktusok kockázatának csökkentése
 - Belső migráció („röghözkötés”) és külső migráció (bevándorlás) kérdései
- Emberarcú területfejlesztés** – a munka világán kívüli terek fejlesztése (pl. sport, rekreáció, kulturális örökség, spirituális terek, lélek, közösségi élet, civil kezdeményezések)
- Nemzeti területfejlesztési** politika területi kiterjesztése, Kárpát-medencei magyarsággal való fejlesztéspolitikai kapcsolatok megteremtése
- Autonóm területfejlesztés** - endogén nemzeti erőforrások hasznosítása, klímaváltozás, energiafüggőség térségi és helyi autonóm oldása

Területrendezés és településrendezés, mint felhasználó

Tervezés

- általánossá vált a tervek térinformatikai szoftverekkel való tervezése

Hatósági eljárások

- tervek érvényesítése során (tervegyeztetés, tervtanács)

Nyilvántartás

- nem csak katalógus-szerű, hanem teljes tartalom nyilvántartása is

Tervkészíttetés

- állam (OTrT, 2 kiemelt térség – Balaton, Budapesti Agglomeráció)
- megyei önkormányzatok (megyei területrendezési terv)
- települési önkormányzatok (település szerkezeti terv, helyi építési előírások, szabályozási terv)

Terület- és településrendezési tervek összhangja

Tervek összehangolt rendszere kiépült az országban, azonban

- tervellátottság nem teljes
- tervek közötti összhang sem tökéletes

Tervek összehangolt, hierarchikus rendje

- alsóbb szintű tervek nem lehetnek ellentétben a rangsorban felettük álló tervekkel (önálló önkormányzatok ↔ tervi hierarchia)
- elvileg egy adott telekre az összes rendezési tervnek ugyanazt az előírást kell tartalmaznia
- ideális állapot, csak kivételes esetben valósulhat meg, mert a különböző szintű tervek külön időben, más tervező által készülnek
- általános esetben min. 4 tervezési szint (réteg) hoz figyelembe veendő előírást egy adott telekre (OTrT, MTrT, település szerkezeti terv, település szabályozási terv) → összes réteg egyidejű feltárása és értékelése csak a térinformatika segítségével valósulhat meg

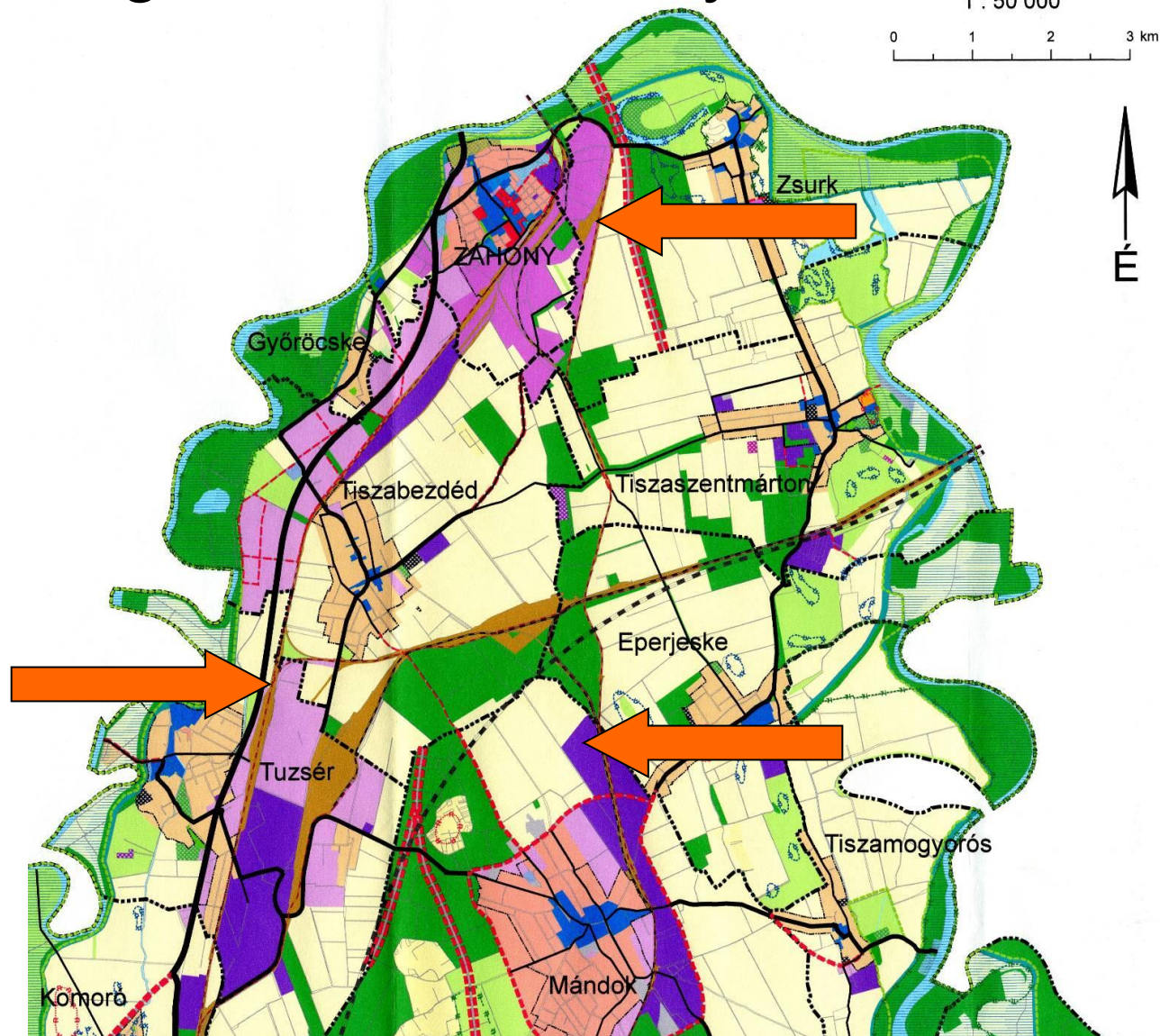
A tervezés szintjei, tervfajták

Tervezési szint	Tervezési terület és (hatáskör)	Készítendő tervfajta és (jellemző méretaránya)
Felső szint	Ország egésze (<i>állam</i>)	<u>Területrendezési terv</u> -Térségi szerkezeti terv -Térségi övezeti terv
Középső szint	Kiemelt térségek (<i>állam és megyei önkormányzat</i>)	- térségi területrendezési szabályzat
	Megyék (<i>19 megyei önkormányzat</i>)	($M = 1 : 500\,000 - M = 1 : 50\,000$) Alaptérkép: „DTA-50”
Alsó szint	Települések (<i>3168 települési önkormányzat *</i>)	<u>Településrendezési terv</u> -Településszerkezeti terv - Szabályozási terv -Helyi építési szabályzat ($M = 1 : 20\,000 - M = 1 : 1000$) Alaptérkép: „kataszteri”

Hierarchikus rend, 2+1 fázisú tervezés (előkészítő, javaslattevő és elfogadási fázis) *3145 település

Térségi koordinációhiány

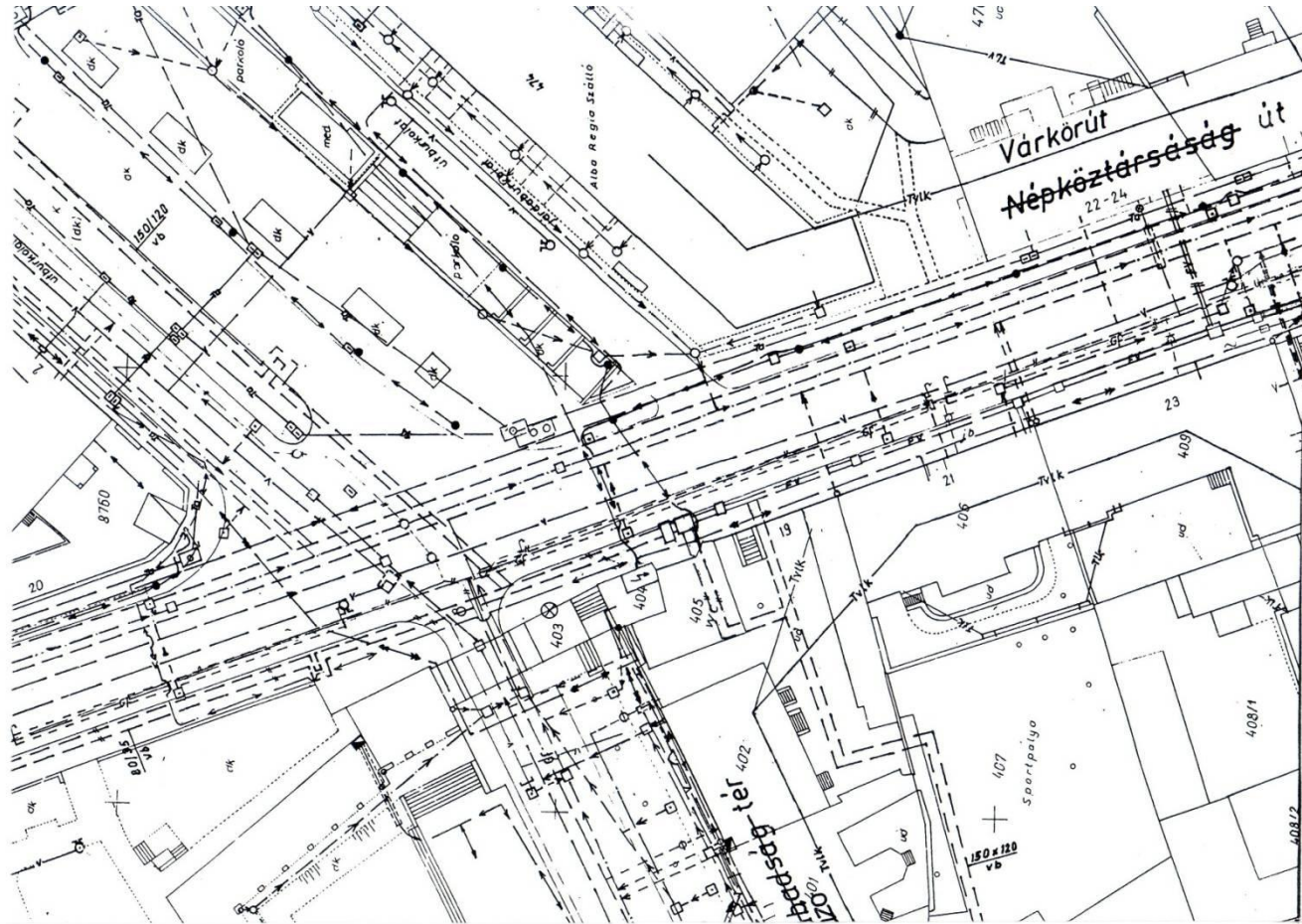
A térségi koordináció hiánya a záhonyi kistérség település-szerkezeti terveinél

Közműnyilvántartás

Önkormányzatoknak új
vagyonértékű jogok
keresése

- felszín alatti (közmű)
 - felszín feletti (légtér)
- területekkel való
rendelkezés joga

Javaslatok, ajánlások

Határozottabb kapcsolódás az európai digitális menetrendhez

- nem elegendő kormány szinten

- szükséges települési, térségi és tervezői, tulajdonosi, üzemeltetői szinten

Átfogó, alkalmazott, határtudományok összekapcsolása, szinergia kihasználása (környezetvédelem, vízgazdálkodás)

Digitális információk gyűjtése, rendszerezése, tárolása, „hulladék” adat megmentése

- országos, digitális rendszerek egységes rendszerbe való betáplálása, karbantartása

Megyei, települési szerkezeti tervek összhangja, támogatási pénzek biztosítása

Integrált tervezési programozási rendszer megkövetelné, hogy a pályázó rendelkezzen térinformatikai kapcsolattal

Kataszteri térkép, tulajdoni lap megtekintése, kinyomtatása legyen ingyenes

Javaslatok, ajánlások

Térinformatikai adatok létrehozása, változásvezetése, megjelenítése, webes környezetben való elérhetősége

Nemzeti téradat-infrastruktúra működtetéséhez, a térinformatikai terv nélkülözhetetlen

EI kell indítani az e téren szükséges programokat, biztosítani kell a programok szerepeltetését az NFT II-ben

Fontos az állam földmérési, térképészeti koordinált rendszerével kapcsolatos változásvezetés és szabványos minőségének biztosítása
Az EU térinfo (Galileo, Euroglobalmap)

Köszönöm a figyelmet!